

Libya

Siemens kabloları Marmaris'ten Fizan'a, Anadolu'dan Afrika'ya kadar uzandı.

Osmanlı Libyası'nda 500 bin kadar insan yaşıyor, merkez Trablusgarp'ta nüfus 30 bini biraz geçiyordu. İmparatorluğun dört bir yanını mamur hale getirmek için uğraşan, çevreyi merkeze daha yakın kılacak iletişim ve ulaşım kolaylıkları peşinde koşan Babıali (Başbakanlık), Güney Akdeniz limanını bayındır hale getirmek amacıyla projeler hazırladı. Trablusgarp ve Bingazi'de yeni limanlar açtı, su şebekesi kurdu, telgraf hattı çekti.⁴⁸

Derne Telgraf İstasyonu. FOTOĞRAF ALTINDAKİ YAZI: Saye-i kudret-vaye-i hazret-i hilafet-penah-ı azamide Derne'de inşası ikmal edilen "Telsiz Telgraf" İstasyonu – *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi*

Derne Telegraph Station. THE TEXT BELOW THE PHOTOGRAPH: "Wireless Telegraph" station installed in Derna, under the auspices of the mighty sultan honored with the title of "caliph". – *Istanbul University Rare Works Library*

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Dâhiliye Nezareti (İçişleri Bakanlığı) dosyaları arasında yer alan bir rapor, Trablusgarp'a telgraf hizmeti götürülmesi konusuna ışık tutmaktadır. Kayıt, 16 Kasım 1904'te Babıali'de hazırlanmıştır. Metin Trablus, Fizan, Bingazi ve Derne arasında haberleşmenin sağlanması için Marmaris'ten başlayarak Rodos'a, oradan Trablusgarp eyaletinin Rodos'a en yakın noktası olan Derne durağına uzanacak bir telgraf sistemi projesini

⁴⁸ İtalyanlar 1911'de bölgeyi işgal ettiler.

⁴⁹ BOA, DH. MKT, 912/19, 1322/N/28, 16/11/1904.

⁵⁰ BOA, DH. MKT, 912/19, 1322/N/28, 16/11/1904.

⁵¹ BOA, DH. MKT, 912/19, 1322/N/28, 16/11/1904.

konu almaktadır. Bu proje de öncekiler gibi Siemens'e, Siemens & Halske'ye verilmiştir.⁴⁹ Türk hükümeti ile Şirket arasındaki istikrarlı ilişki, güvenin net bir göstergesidir. Osmanlıların duyduğu itimadın diğer bir alameti ise Batılı devletlerin yayımlacı dış politika takip ettiği sıcak bir ortamda, iletişim gibi azami derecede güvenlik gerektiren bir devlet aparatını, yine Batılı bir şirkete teslim edebilmeleridir.

Siemens'in Trablusgarp-Derne arasına kurduğu telgraf hattı, saatte yirmi dört bin kelimele haberleşmeyi sağlayacak kapasitedeydi. Babıali ve Siemens & Halske, Anadolu'yu Kuzey Afrika'ya bağlayacak bu kıtalar arası sistemin gerçekleşmesi için 12.900 lira bedel karşılığında anlaşmıştı. Rodos Adası ile Derne'de yapılacak iki telgrafhanenin inşasını Devlet-i Aliyye üstlenecek, diğer bütün işletme masrafları ise Siemens'e ait olacaktı. Osmanlı memurları yetkinliğe ulaşınca kadar, Derne'de 60 frank, Rodos'ta 40 frank günlük ücretle çalışacak iki mühendisin Siemens'ten gönderilmesi de anlaşmanın bir parçasıydı.⁵⁰ Memurların masrafları 1000 lira etmekteydi. Proje ve ödeme planı hazırıldı. Gereği yapıldı.⁵¹

Osmanlılar yeni dünya düzeni içerisinde sağlam durmaya çalışırken, ihtiyaç duydukları teknik desteğe Siemens eliyle kavuştular. Zaman ilerledikçe Siemens yenilikçi kimliğiyle günlük hayata değer katan hizmetler sunmaya, Türk hükümeti de bunları talep etmeye devam etti. Bazen geliştirilmekte olan, pazara sunulma sürecini henüz tamamlamamış ürünler için bile talepte bulundular. Mobil telgraf istasyonu da bunlardan biriydi.

C Mobil iletişim

ERKEN TALİPLİ: Osmanlı Ordusu

Siemens'in geliştirmekte olduğu mobil telgraf istasyonları Erkan-ı Harbiye'nin takibindeydi.

Kaderine İmparatorluğun zor zamanlarında tahta oturmak

düşen II. Abdülhamid'i en zorlayan yıl 1905 oldu. Sultan, Yıldız Hamidiye Camii önünde Cuma namazına giderken, teşrifattan olduğu üzere Cuma Selamlığı denen halkla görüşme merasimi esnasında, Doğu Anadolu'da devlet